

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

564

Ustavni sud Republike Hrvatske, u sastavu Miroslav Šeparović, predsjednik, te suci Andrej Abramović, Ingrid Antičević-Marinović, Mato Arlović, Snježana Bagić, Branko Brkić, Mario Jelušić, Lovorka Kušan, Josip Leko, Davorin Mlakar, Rajko Mlinarić, Antun Palarić i Miroslav Šumanović, rješavajući o prijedlozima za pokretanje postupka za ocjenu suglasnosti zakona s Ustavom Republike Hrvatske (»Narodne novine« broj 56/90., 135/97., 113/00., 28/01., 76/10. i 5/14.), na sjednici održanoj 21. veljače 2017. donio je

RJEŠENJE

I. Ne prihvaćaju se prijedlozi za pokretanje postupka za ocjenu suglasnosti s Ustavom Zakona o zdravstvenim mjerama za ostvarivanje prava na slobodno odlučivanje o rađanju djece (»Narodne novine« broj 18/78., 31/86., 47/89. i 88/09.).

II. Nalaže se Hrvatskom saboru da u roku od dvije (2) godine donese novi zakon u skladu s utvrđenjima Ustavnog suda iz točaka 49. i 50. obrazloženja ovog rješenja.

III. Ovo rješenje objavit će se u »Narodnim novinama«.

Obrazloženje

I. POSTUPAK PRED USTAVNIM SUDOM

1. Zakon o zdravstvenim mjerama za ostvarivanje prava na slobodno odlučivanje o rađanju djece donijelo je 21. travnja 1978. nadležno vijeće Sabora Socijalističke Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: SRH), a objavljen je u »Narodnim novinama« broj 18 od 4. svibnja 1978.

Zakon o zdravstvenim mjerama za ostvarivanje prava na slobodno odlučivanje o rađanju djece izmijenjen je tri puta, i to:

- člankom 40. Zakona o izmjenama zakona kojima su određene novčane kazne za privredne prijestupe i prekršaje (»Narodne novine« broj 31/86.);

- člankom 58. Zakona o izmjenama i dopunama zakona kojima su određene novčane kazne za privredne prijestupe i prekršaje (»Narodne novine« broj 47/89.);

- člankom 56. Zakona o medicinskoj oplodnji (»Narodne novine« broj 88/09.).

U trenutku donošenja ovog rješenja na snazi je Zakon o zdravstvenim mjerama za ostvarivanje prava na slobodno odlučivanje o rađanju djece s izmjenama (»Narodne novine« broj 18/78., 31/86., 47/89. i 88/09.; u daljnjem tekstu: Zakon).

1.1. Prijedloge za pokretanje postupka za ocjenu suglasnosti Zakona s Ustavom podnijeli su:

- Nike Karabaić iz Rijeke i Antun Lisec iz Vetova (predmet broj: U-I-60/1991);

- Hrvatski pokret za život i obitelj iz Zagreba, koji je u vrijeme podnošenja prijedloga zastupala predsjednica Ružica Čavar, a sada zastupa predsjednica Katarina Kovačević, koju od 14. listopada 2016. zastupa punomoćnik mr. sc. Marijo Vojvodić, odvjetnik u Ogulinu (predmet broj: U-I-94/1991); 12. i 20. prosinca 2016. predlagatelj je dostavio (obimne) dopune prijedloga;

- Hrvatski katolički zbor »MI« iz Zagreba, koji zastupa glavni tajnik dr. sc. Ante Vukasović (predmet broj: U-I-173/1995);

- Stjepan Herceg, odvjetnik u Zagrebu (predmet broj: U-I-39/2008); iako je taj predlagatelj nakon podnošenja prijedloga preminuo, Ustavni sud je, s obzirom na to da je riječ o predmetu apstraktne ustavnosudske kontrole te da je osporeni Zakon i dalje na snazi, osnovanost navoda iz njegovog prijedloga razmotrio zajedno s prijedlozima ostalih predlagatelja;

- Udruga »U ime obitelji« iz Zagreba, koju zastupa predsjednica dr. Željka Markić (predmet broj: U-I-5089/2016);

- Saša Čajić iz Zagreba (predmet broj: U-I-5639/2016);
- Daniel Majer iz Požege (predmet broj: U-I-5807/2016).

2. Tijekom postupka Ustavni sud zatražio je i zaprimio sljedeća stručna i znanstvena mišljenja:

- Katedre za obiteljsko pravo Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu od 14. ožujka 2008.;
- Katedre za obiteljsko pravo Pravnog fakulteta Sveučilišta u Splitu od 14. ožujka 2008.;
- Katedre za obiteljsko pravo Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci od 12. svibnja 2008.;
- Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Teologije u Rijeci od 21. travnja 2008.;
- Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu od 25. travnja 2008.;
- prof. dr. sc. Biljane Kostadinov s Katedre za ustavno pravo Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu od 29. studenoga 2016.

Stručno mišljenje zatraženo je 24. siječnja 2008. i od Katedre za obiteljsko pravo Pravnog fakulteta Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku, koja ga nije dostavila.

2.1. Na temelju članka 49. stavka 2. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske (»Narodne novine« broj 99/99., 29/02. i 42/02. - pročišćeni tekst; u daljnjem tekstu: Ustavni zakon) održana je 19. veljače 2009. savjetodavna rasprava s liječnicima i stručnjacima s područja medicinske etike, nakon koje je prof. dr. sc. Niko Zurak s Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, kao koordinator Povjerenstva za izradu mišljenja stručnjaka s područja medicinske etike, 25. kolovoza 2009. dostavio zajedničko stručno mišljenje. Pojedinačna stručna mišljenja dostavili su i:

- prof. dr. sc. Zvonko Rumboldt s Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Splitu 19. ožujka 2009.;
- prof. dr. sc. Mirna Saraga-Babić s Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Splitu 1. lipnja 2009.;
- prof. dr. sc. Miljenko Kapović s Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci 8. lipnja 2009.;
- prof. dr. sc. Anđelka Radojčić Badovinac s Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci 15. lipnja 2009.

Akademik Željko Reiner dostavio je 18. rujna 2009. stručno mišljenje užeg vodstva Klinike za ženske bolesti i porode.

2.2. Ženska mreža Hrvatske, koju zastupaju koordinatorice Biserka Momčinović, Đurđica Kolarec, Mirjana Kučer, Nela Pamuković i Sanja Juras, dostavila je 29. prosinca 2015. podnesak uz koji su priloženi Zaključni komentari Odbora Ujedinjenih naroda (u daljnjem tekstu: UN) za praćenje Konvencije o ukidanju svih oblika diskriminacije žena iz četvrtog i petog periodičnog izvješća za Republiku Hrvatsku od 24. srpnja 2015.

2.3. Zastupnik u Hrvatskom saboru, Arsen Bauk dostavio je 3. studenoga 2016. presliku dijelova zapisnika s VI. sjednice Komisije za ustavna pitanja Sabora Republike Hrvatske održane 3. prosinca 1990. s izvještajem o rezultatima javne rasprave o nacrtu Ustava Republike Hrvatske.

2.4. Centar za edukaciju, savjetovanje i istraživanje iz Zagreba dostavio je 14. studenoga 2016. podnesak uz koji su priložena stručna mišljenja dr. sc. Ivane Radačić i Karoline Wieckiewicz o standardima zaštite reproduktivnih prava.

2.5. Centar za reproduktivna prava (*Center for Reproductive Rights*) dostavio je 5. siječnja 2017. stručno mišljenje o ustavnosti osporenog Zakona, s osvrtom na »europske zakonodavne standarde o pobačaju«, te na europski ustavni pristup pravu na život i prekid trudnoće, uz nabrojanje međunarodnih javnozdravstvenih smjernica.

2.6. U postupku su razmotreni i sljedeći znanstveni i stručni članci:

- Rittossa, Dalida. 2005. *Prijepori o pravu na pobačaj u Republici Hrvatskoj*. Zbornik pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci. v. 26. br. 2. str. 971. - 997.;
- Hrabar, Dubravka. 2015. *Pravo na pobačaj - pravne i nepravne dvojbe*. Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu. br. 65(6). str. 791. - 831.;
- Radačić, Ivana. 2016. *Regulacija pobačaja - praksa Europske komisije za ljudska prava i Europskog suda za ljudska prava u svjetlu globalnih standarda*. Zagrebačka pravna revija. br. 5(3). str. 251. - 270.;
- Gjurić, Gorjana. *Pravo na pobačaj: činjenice i činjenicama usuprot*. 25. svibnja 2016. (<https://pametnomdosta.wordpress.com>);
- Gjurić, Gorjana. *O zloupotrebi znanosti na štetu žena: žena kao fetalni kontejner*. 10. svibnja 2016. (<https://pametnomdosta.wordpress.com>).

II. TEKST OSPORENOG ZAKONA

3. Osporeni Zakon donesen je na temelju članka 272. Ustava SRH (»Narodne novine« broj 8/74., 31/81., 5/86., 28/89. i 33/89. - ispravak) koji je glasilo:

»Član 272.

Pravo je čovjeka da slobodno odlučuje o rađanju djece.

To se pravo može ograničiti samo radi zaštite zdravlja.«

3.1. Predlagatelji osporavaju Zakon u cjelini. Međutim, Zakon je od njegova stupanja na snagu dva puta izmijenjen u dijelu IV. Kaznene odredbe kojima su propisane novčane kazne. Također danom stupanja na snagu Zakona o medicinskoj oplodnji 30. srpnja 2009. prestali su važiti članci od 29. do 34. i članak 42. stavak 1. točka 3. osporenog Zakona (članak 56. Zakona o medicinskoj oplodnji - v. točku 1. obrazloženja ovog rješenja). Stoga se u nastavku daje redakcijski pročišćeni tekst osporenog Zakona koji je danas na snazi:

»I. OPĆE ODREDBE

Član 1.

Radi ostvarivanja prava čovjeka da slobodno odlučuje o rađanju djece, ovim se zakonom uređuju prava i dužnosti građana, koja se odnose na sprečavanje neželjenog začeća, prekid neželjene trudnoće, kao i na medicinsku pomoć onima koji iz zdravstvenih razloga ne mogu ostvariti želju za vlastitim potomstvom.

Član 2.

Pravo čovjeka da slobodno odlučuje o rađanju djece može se ograničiti samo radi zaštite zdravlja, a pod uvjetima i na način koji određuje ovaj zakon.

Član 3.

U cilju ostvarivanja prava građanina na upoznavanje s metodama i prednostima planiranja porodice organiziraju se u djelatnosti zdravstva, odgoja i obrazovanja, socijalne zaštite i drugim djelatnostima savjetovališta i drugi oblici pomoći građanima u vezi s planiranjem porodice.

Član 4.

Radnici i drugi radni ljudi u osnovnim organizacijama udruženog rada i drugim samoupravnim organizacijama i zajednicama, na načelima solidarnosti i uzajamnosti a u okviru materijalnih mogućnosti, osiguravaju uvjete za ostvarivanje prava čovjeka da slobodno odlučuje o rađanju djece.

II. SPREČAVANJE NEŽELJENOG ZAČEĆA

Član 5.

Sprečavanje neželjenog začeća može biti privremeno (kontracepcija) ili trajno (sterilizacija).

Član 6.

Kontracepcija je oblik medicinske pomoći kojim se, u svrhu planiranja porodice, privremeno sprečava neželjeno začeće.

Građani u okviru zdravstvene zaštite ostvaruju:

- pravo na upoznavanje s metodama i prednostima planiranja porodice i sa značajem i posljedicama primjene metoda i sredstava za reguliranje vremena i broja porođaja i druge oblike pomoći u vezi s planiranjem porodice,
- pravo da koriste sredstva za privremeno sprečavanje začeća kao i na izbor tih sredstava.

Član 7.

Sterilizacija je medicinski zahvat za trajno sprečavanje začeća.

Sterilizacija se može izvršiti pod uvjetima i po postupku propisanom ovim zakonom.

Član 8.

Sterilizirati se može osoba koja je navršila 35 godina života.

Bez obzira na godine života sterilizirati se može žena čiji bi život bio ugrožen trudnoćom ili rađanjem.

Bez obzira na godine života sterilizirati se može i osoba za koju se na temelju saznanja medicinske znanosti utvrdi da bi se dijete rodilo s teškim prirođenim tjelesnim ili duševnim manama.

Član 9.

Sterilizacija se može izvršiti samo na zahtjev osobe koja želi biti sterilizirana.

Član 10.

Za osobu koja je navršila 35 godina života, a nije poslovno sposobna, zahtjev za sterilizaciju mogu podnijeti, njezini roditelji kojima je produženo roditeljsko pravo ili staratelj uz suglasnost organa starateljstva.

Za osobu koja nije navršila 35 godina, a trajno je poslovno nesposobna iz zdravstvenih razloga, zahtjev za sterilizaciju mogu podnijeti njezini roditelji koji vrše roditeljsko pravo ili staratelj uz suglasnost organa starateljstva samo u slučajevima i pod uvjetima iz člana 8. stava 2. i 3. ovoga zakona.

Član 11.

Smatra se da je u zahtjevu za sterilizaciju sadržan i pristanak za izvršenje tog medicinskog zahvata.

Član 12.

Zahtjev za sterilizaciju podnosi se zdravstvenoj organizaciji udruženog rada u kojoj se vrši sterilizacija.

Član 13.

O zahtjevu za sterilizaciju u slučaju iz člana 8. stava 2. i 3. i člana 10. stava 2. ovoga zakona rješava komisija prvog stupnja.

Protiv odluke komisije kojom se odbija zahtjev za sterilizaciju, podnosilac zahtjeva može u roku osam dana od prijema odluke uložiti prigovor komisiji drugog stupnja.

Odluka komisije drugog stupnja je konačna.

Član 14.

Sterilizacija žene može se izvršiti u bolnicama koje imaju organiziranu jedinicu za ginekologiju i porodiljstvo, a sterilizacija muškarca u bolnicama koje imaju organiziranu jedinicu za urologiju, i u drugim zdravstvenim organizacijama udruženog rada koje za to posebno ovlasti republički organ uprave nadležan za poslove zdravstva.

Zdravstvena organizacija udruženog rada koja izvrši sterilizaciju dužna je to u roku 30 dana prijaviti organu nadležnom za vođenje zdravstvene statistike.

III. PREKID TRUDNOĆE

Član 15.

Prekid trudnoće je medicinski zahvat.

Prekid trudnoće se može izvršiti do isteka deset tjedana od dana začeća.

Nakon isteka deset tjedana od dana začeća, prekid trudnoće može se izvršiti samo po odobrenju komisije, a pod uvjetima i po postupku utvrđenom ovim zakonom.

Član 16.

Prekid trudnoće ne smije se izvršiti kad se utvrdi da bi mogao teže narušiti zdravlje žene.

Član 17.

Prekid trudnoće se može izvršiti u bolnicama koje imaju organiziranu jedinicu za ginekologiju i porodiljstvo i u drugim zdravstvenim organizacijama udruženog rada koje za to posebno ovlasti republički organ uprave nadležan za poslove zdravstva.

Član 18.

Prekid trudnoće se vrši na zahtjev trudne žene.

Uz zahtjev za prekid trudnoće koji podnosi maloljetnica, koja nije navršila 16 godina života, potreban je i pristanak roditelja ili staratelja uz suglasnost organa starateljstva.

Član 19.

Trudna žena obraća se sa zahtjevom za prekid trudnoće zdravstvenoj organizaciji udruženog rada koja vrši prekid trudnoće prema svom izboru.

Ako su ispunjeni uvjeti za prekid trudnoće trudna žena se upućuje liječniku koji vrši prekid trudnoće.

Član 20.

Ako se utvrdi da je isteklo deset tjedana od dana začeća ili da bi prekid trudnoće mogao teže narušiti zdravlje žene, trudna žena se sa zahtjevom upućuje na komisiju prvog stupnja.

Kad se u slučaju iz stava 1. ovoga člana radi o maloljetnici koja je navršila 16 godina života, a nije stupila u brak, o upućivanju maloljetnice na komisiju prvog stupnja obavijestit će se roditelji odnosno staratelj maloljetnice.

Član 21.

U slučaju iz člana 19. stava 2. ovoga zakona prekid trudnoće može se izvršiti odmah nakon što se trudna žena javi liječniku koji vrši prekid trudnoće, a u slučaju iz člana 20. stava 1. ovoga zakona prekid trudnoće izvršit će se odmah po odobrenju komisije prvog stupnja, ali najkasnije u roku sedam dana od dana odobrenja.

Član 22.

Nakon isteka deset tjedana od dana začeća komisija prvog stupnja može odobriti prekid trudnoće, uz pristanak odnosno na zahtjev trudne žene, u slučajevima:

- kad se na temelju medicinskih indikacija utvrdi da drugi način ne može spasiti život ili otkloniti narušenje zdravlja žene za vrijeme trudnoće, porođaja ili poslije porođaja;
- kad se na temelju medicinskih indikacija i saznanja medicinske znanosti može očekivati da će se dijete roditi s teškim prirođenim tjelesnim ili duševnim manama;
- kad je do začeća došlo u vezi s izvršenjem krivičnog djela silovanja, obljube nad nemoćnom osobom, obljube zloupotrebom položaja, obljube s djetetom ili rodoskrvuća.

Član 23.

Postupak po zahtjevu za prekid trudnoće je hitan.

Komisija prvog stupnja dužna je odlučiti o zahtjevu za prekid trudnoće u roku osam dana od dana prijema zahtjeva.

Član 24.

Trudna žena koja je nezadovoljna odlukom komisije prvog stupnja može uložiti prigovor komisiji drugog stupnja u roku tri dana.

Komisija drugog stupnja dužna je odlučiti o prigovoru protiv odluke komisije prvog stupnja u roku osam dana od dana prijema prigovora.

Odluka komisije drugog stupnja o zahtjevu za prekid trudnoće je konačna.

Član 25.

Bez obzira na uvjete i postupak propisan ovim zakonom prekid trudnoće će se izvršiti ili dovršiti:

- kad prijeti neposredna opasnost za život ili zdravlje trudne žene,
- kad je prekid trudnoće već započet.

Prekid trudnoće u slučaju iz stava 1. ovoga člana izvršit će se u zdravstvenoj organizaciji udruženog rada koja vrši prekid trudnoće, a izuzetno taj se zahvat može izvršiti i u drugoj zdravstvenoj organizaciji udruženog rada.

Član 26.

Zdravstvena organizacija udruženog rada dužna je u roku 30 dana od dana izvršenja prekida trudnoće obavijestiti o prekidu trudnoće organ nadležan za vođenje zdravstvene statistike.

Član 27.

Ako se kod dovršenja već započetog prekida trudnoće pojavi sumnja da je prekid trudnoće započet suprotno odredbama ovoga zakona, odgovorna osoba u zdravstvenoj organizaciji udruženog rada u kojoj je dovršen prekid trudnoće dužna je o tome odmah podnijeti prijavu nadležnom organu gonjenja.

Član 28.

Zdravstvena organizacija udruženog rada u kojoj se vrši prekid trudnoće mora osigurati vršenje prekida trudnoće uz primjenu suvremenih medicinskih metoda.

Zdravstvena organizacija udruženog rada iz stava 1. ovoga člana, dužna je u slučaju potrebe omogućiti da žena nakon izvršenog prekida trudnoće produži boravak u zdravstvenoj organizaciji udruženog rada.

V. OSNIVANJE I RAD KOMISIJA

Član 35.

Komisiju prvog stupnja koja odlučuje o zahtjevu za sterilizaciju odnosno o zahtjevu za prekid trudnoće čine dva liječnika od kojih jedan mora biti ginekolog, te socijalni radnik ili medicinska sestra, koji su u radnom odnosu u zdravstvenoj organizaciji udruženog rada koja vrši sterilizaciju odnosno prekid trudnoće.

Komisiju prvog stupnja osniva zdravstvena organizacija udruženog rada koja vrši sterilizaciju odnosno prekid trudnoće.

Član 36.

Komisiju drugog stupnja koja, u smislu člana 13. i 24. ovoga zakona, odlučuje o prigovoru protiv odluke komisije prvog stupnja čine dva liječnika ginekologa, liječnik specijalist odgovarajuće grane medicine obzirom na medicinske indikacije zbog kojih se odlučuje o dozvoli za sterilizaciju odnosno o dozvoli za prekid trudnoće, socijalni radnik i sudac kojeg na zahtjev ovlaštene zdravstvene organizacije udruženog rada odredi predsjednik općinskog suda, na području kojega se nalazi ta zdravstvena organizacija.

Komisiju iz stava 1. ovoga člana osniva zdravstvena organizacija udruženog rada koju za to posebno ovlasti republički organ uprave nadležan za poslove zdravstva.

Član 37.

Komisije iz člana 35. i 36. ovoga zakona rade u sjednicama, a odluke donose većinom glasova.

Komisija može, radi dopune medicinskih nalaza i mišljenja, uputiti podnosioca zahtjeva u odgovarajuću zdravstvenu organizaciju udruženog rada radi utvrđivanja činjenica od kojih ovisi donošenje odluke o zahtjevu.

VI. CIJENE I TROŠKOVI

Član 38.

Cijena zdravstvenih usluga za medicinske zahvate predviđene ovim zakonom utvrdit će se na temelju zajedničkih osnova i mjerila dogovorenih u okviru Saveza zajednica zdravstvenog osiguranja i zdravstva Hrvatske između samoupravnih interesnih zajednica zdravstvenog osiguranja i zdravstva.

Član 39.

Ako se sterilizacija vrši kao samostalan medicinski zahvat, troškove sterilizacije snosi podnosilac zahtjeva za sterilizaciju, ukoliko samoupravnim općim aktom samoupravne interesne zajednice zdravstvenog osiguranja i zdravstva nije drukčije određeno.

Član 40.

Troškove liječenja sterilnosti, kao i troškove umjetne oplodnje snosi samoupravna interesna zajednica zdravstvenog osiguranja i zdravstva.

Član 41.

Troškove prekida trudnoće snosi trudna žena, ukoliko samoupravnim općim aktom samoupravne interesne zajednice zdravstvenog osiguranja i zdravstva nije drukčije određeno.

Ako se prekid trudnoće vrši zbog kojeg od razloga iz člana 22. ovoga zakona, kao i u slučaju neželjene trudnoće žena koje koriste intrauterina sredstva za kontracepciju, troškove prekida trudnoće snosi samoupravna interesna zajednica zdravstvenog osiguranja i zdravstva.

Za trudnu ženu koja je u stanju socijalno-zaštitne potrebe, troškove prekida trudnoće snosi samoupravna interesna zajednica socijalne zaštite u općini na području koje trudnica ima prebivalište, a pod uvjetima i na način utvrđen samoupravnim općim aktom.

IV. KAZNENE ODREDBE

Član 42.

Novčanom kaznom od 2.000 do 10.000 dinara kaznit će se za prekršaj zdravstvena organizacija udruženog rada;

1. koja izvrši sterilizaciju, prekid trudnoće ili umjetnu oplodnju a za to nije ovlaštena (član 14, 17. i 31),

2. koja izvrši sterilizaciju ili prekid trudnoće bez prethodne odluke komisije kad je takva odluka potrebna (član 13, 20. i 22),

Za prekršaj iz stava 1. ovoga člana kaznit će se novčanom kaznom od 500 do 3.000 dinara zdravstveni radnik koji izvrši sterilizaciju, prekid trudnoće ili umjetnu oplodnju.

Član 43.

Novčanom kaznom od 1.000 do 5.000 dinara kaznit će se za prekršaj zdravstvena organizacija udruženog rada koja u roku 30 dana ne podnese prijavu o izvršenoj sterilizaciji odnosno ne obavijesti o izvršenom prekidu trudnoće (član 14, stav 2. i član 26).

Za prekršaj iz stava 1. ovoga člana kaznit će se novčanom kaznom od 500 do 2.000 dinara odgovorna osoba u zdravstvenoj organizaciji udruženog rada.

Član 44.

Novčanom kaznom od 1.000 do 3.000 dinara kaznit će se za prekršaj odgovorna osoba u zdravstvenoj organizaciji udruženog rada u kojoj je dovršen započeti prekid trudnoće ako u slučaju sumnje da je prekid započet suprotno odredbama ovoga zakona odmah ne podnese prijavu nadležnom organu gonjenja (član 27).